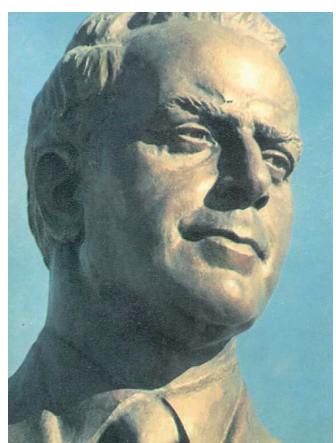

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

S. Məmmədov

YENİ AZƏRBAYCAN

18 iyul
2025-ci il,
cümə
№ 123 (6950)
Qiyməti
60 qəpik

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

Liderlər Qarabağda...

**Prezident
İlham Əliyev
Türkmənistan
Xalq
Məsləhətinin
Sədrinə
“Dostluq” adlı
Qarabağ atını
hədiyyə edib**

➔ Bax səh. 2-3

Zəngəzur dəhlizi açılmalıdır və açılacaq!

➔ Bax səh. 5

Yeni dünya nizamında Azərbaycan amili...

➔ Bax səh. 4

Bakı - Hanoy: Yarım əsrdən artıq tarixə malik dostluq münasibətləri

➔ Bax səh. 4

**Azərbaycan-BƏƏ
münasibətləri davamlı
və dinamik inkişaf edir**

➔ Bax səh. 3

**Dünyanı zəbt eləyən
yumşaq güc**

➔ Bax səh. 5

**Çoxşaxəli və
davamlı proses...**

➔ Bax səh. 8

**Kəngərliyə
7-ci köç!**

➔ Bax səh. 8

**2 trilyon
avroluq
büdcə
layihəsi**

➔ Bax səh. 7

**Yaxın Şərqdə
yeni münaqişə...**

➔ Bax səh. 6

Dünyada nadir layihələrdən biri - “Sea Breeze”

Azərbaycan Prezidenti və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri “Sea Breeze” istirahət mərkəzində olublar

Son illərdə Azərbaycanda paytaxtda və regionlarda olmaqla bir sıra uğurlu layihələr həyata keçirilib ki, onlardan biri də Xəzər sahilində yaradılan “Sea Breeze” istirahət mərkəzidir. Unikallığı, novator ideyaların tətbiqi ilə fərqlənən bu kompleks Azərbaycanın gücünü, geniş imkanlarını və müasir inkişafını əyani şəkildə təcəssüm etdirir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov iyulun 16-da “Sea Breeze” istirahət mərkəzin-

də olublar.

“Sea Breeze”-in təsisçisi Emin Ağalarov dövlətimizin başçısına və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədrinə Xəzər dənizinin sahilində yerləşən kurort ərazisində həyata keçirilən və qarşıdakı dövr üçün nəzərdə tutulan layihələr barədə məlumat verib.

Paytaxtdan cəmi 30 dəqiqəlik məsafədə salınan möhtəşəm istirahət mərkəzi

Bildiriləndə ki, bu istirahət mərkəzinə paytaxtdan cəmi 30

dəqiqəlik məsafə ayırır. Müxtəlif formatda çoxsaylı daşınmaz əmlak obyektlərini bir araya gətirən “Sea Breeze” dünyada nadir layihə hesab olunur. Burada indiyədək 3 milyon kvadratmetrdən çox yaşayış və kommersiya daşınmaz əmlak layihəsi həyata keçirilərək istifadəyə verilib, 500-dən artıq daşınmaz əmlak obyektı tikilib. Bundan başqa, ərazidə 50 hektar sahəni əhatə edən aypara şəklində nadir süni yarımada da yaradılacaq.

“Sea Breeze”də artıq 20 min sakin yaşayır. 2028-ci ilə qədər

isə onların sayı 50 mindən çox olacaq. Layihə tam yekunlaşdırdıqdan sonra burada 500 min sakin yaşayacaq.

6560 nəfər işlə təmin olunub

“Sea Breeze”də sakinlər və qonaqlar üçün rahat şəraitin yaradılması, eləcə də onların asudə vaxtının səmərəli təşkili məqsədilə zəruri infrastruktur qurulub. Belə ki, burada istirahət zonaları, parklar və çimərliklər üçün 150 hektardan çox ərazi ayrılıb, məktəb, uşaq bağçası, xəstəxana tikilib, təxminən 10 milyon bitki və

ağac əkilərək, yaşıllıq sahələrinin ümumi ərazisi 300 hektara çatdırılıb. Hazırda 500 hektar ərazini əhatə edən “Sea Breeze”-in əsas layihələri sahilboyu yerləşir.

“Sea Breeze”-in ərazisində 6560 nəfər işlə təmin olunub, gələcəkdə bu rəqəmin xeyli artırılması planlaşdırılır. Layihəyə yatırılan ümumi investisiyanın məbləği 3 milyard ABŞ dollarına çatıb. Növbəti beş ildə isə 10 milyard dollardan çox sərmayənin cəlb olunması planlaşdırılır.

M. ABDULLAYEV

Liderlər Qarabağda...

Prezident İlham Əliyev Türkmənistan Xalq Məsləhətinin Sədrinə “Dostluq” adlı Qarabağ atını hədiyyə edib

Füzuli Hava Limanında...

Azərbaycanda səfərdə olan Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov iyulun 17-də Füzuli rayonuna gəlib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Füzuli Beynəlxalq Hava Limanında ali qonağı Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev qarşıladı.

Füzuli Beynəlxalq Hava Limanında Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədrinə işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə inşa edilən Füzuli, Zəngilan və Laçın Beynəlxalq Hava limanları haqqında məlumat verildi.

Füzuli şəhərinin dağıdılmış yerlərinə baxış...

Sonra Prezident İlham Əliyev və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov Füzuli şəhərinin dağıdılmış yerlərinə baxıblar.

Qonaq şəhərin Baş planı ilə tanış olub. Ağdam, Füzuli və Xocavənd rayonlarında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Emin Hüseynov Qurbanqulu Berdiməhəmmədova 30 illik işğal dövründə Füzuli rayonunun ərazisində törədilən dağıntılar, vandalizm aktları, həmçinin şəhərin Baş planına uyğun olaraq həyata keçirilən və görülməli işlər barədə məlumat ve-

rib.

Vaxtilə sıx məskunlaşmış və çiçəklənən Füzuli şəhəri erməni işğalı zamanı tamamilə talan edilərək viran qoyulub. Torpaqlarımız işğaldan azad edildəndən sonra qısa müddətdə Füzuli şəhərinin Baş planı hazırlanıb, Prezident İlham Əliyev tərəfindən təsdiqlənib və 2021-ci ildə ictimaiyyəyə təqdim edilib. Böyük nəqliyyat-logistika potensialına malik olan Füzuli Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının əsas nəqliyyat arteriyalarının kəsişməsində yerləşir. Füzuli şəhərinin ümumi sahəsi təxminən 1942 hektardır. Baş plana əsasən, 2040-cı ilə qədər şəhərdə 50 min nəfərin yaşaması nəzərdə tutulur. Füzulidə işğal və Zəfər muzeylərini əhatə edəcək Füzuli Memorial Kompleksi yaradılacaq. Kurmanqazı adına Yaradıcılıq Mərkəzi inşa olunub, şəhər xəstəxanası tikilir, şəhər parkı salınacaq, genişmiqyaslı abadlıq-quruculuq və yaşıllıq işləri həyata keçiriləcək. Baş plana əsasən, uşaq bağçaları və məktəblər kimi sosial infrastruktur obyektləri müvafiq olaraq 300 və 500 metrlik məsafədə yerləşəcək. Görüləcək işlər nəticəsində müasir standartlara və məmərliq özəlliklərinə uyğun inşa olunacaq Füzuli şəhəri azad edilmiş ərazilərdə iri şəhərlərdən birinə çevriləcək. Burada “Ağıllı şəhər” konsepsiyası tətbiq olunacaq. Füzuli şəhərinin 12 hektardan çox olan ərazini əhatə edəcək inzibati mərkəzi isə 3 hissəyə bölünəcək.

Iyulun 17-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov Şuşa rayonunun Daşaltı kəndinin fonunda şəkil çəkdiriblər.

dır. Bu kompleksin təməlini 2021-ci ilin avqustunda Azərbaycan Prezidenti qoyub. Yaşayış kompleksində ümumilikdə 450 mənzil var. Onlardan 28-i birotəqlı, 195-i ikiotaqlı, 190-ı üçotaqlı, 30-u dördotaqlı, 7-si isə beşotaqlıdır. Burada keçmiş məcburi köçkünlər və Şuşa şəhərində müxtəlif dövlət qurumlarında çalışan şəxslər üçün xidməti

mənzillər istifadəyə verilib. Bu yaşayış kompleksinə indiyədək 376 keçmiş məcburi köçkün ailəsi, ümumilikdə isə 1409 nəfər köçürülüb. Ərazidə geniş abadlıq və yaşıllaşdırma işləri həyata keçirilib.

Şuşada inşa edilmiş birinci yaşayış kompleksində...

Iyulun 17-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov Şuşa şəhərində inşa edilmiş birinci yaşayış kompleksində olublar.

Şuşa rayonunda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Aydın Kərimov dövlətimizin başçısına və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədrinə kompleks barədə məlumat verib.

İyirmi üç binadan ibarət yaşayış kompleksinin ümumi sahəsi 8 hektara yaxın-

Yeni Şuşa məscidində tikinti işlərinin gedişi ilə tanışlıq...

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov iyulun 17-də Yeni Şuşa məscidində tikinti işlərinin gedişi ilə tanış olublar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Prezidentin köməkçisi Anar Ələkbərov dövlətimizin başçısına və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədrinə həyata keçirilən işlər haqqında məlumat verdi.

Bildirilib ki, təməli 2021-ci ildə dövlətimizin başçısı tərəfindən qoyulan və memarlıq həlli rəmzi xarakter daşıyan məscid tarixi şəhərdə modern memarlıq nümunəsi kimi seçiləcək. Belə ki, Prezident İlham Əliyevin

təpşiriginə əsasən məscidin forması 8 rəqəmini əks etdirəcək. Bu da öz növbəsində Şuşanın işğalçılardan azad olunduğu günü - Zəfər Gününi simvolizə edəcək. Məscidin iki minarəsi isə 11 rəqəmi formasında olacaq. Bu isə Şuşanın və Qarabağın işğaldan ilin on birinci ayında azad edilməsinin rəmzidir. Minarələrinin hündürlüyü 72 metr olacaq məscid Şuşanın yuxarı hissəsində inşa edilir. Bu ibadət ocağının binasının xarici səthi Şuşanın qədim məscidinin minarələrində istifadə edilən həndəsi naxışlarla bəzədiləcək. Hazırda işlərin 60 faizindən çoxu həyata keçirilib. Məscidin inşasının gələn il yekunlaşdırılması nəzərdə tutulub.

davamı 3-cü səhifədə

“Heydər Əliyev və Qarabağ” sərgisi ilə tanışlıq...

əvvəli 2-ci səhifədə

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov iyulun 17-də Şuşada Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bərpə edilən Yaradıcılıq Mərkəzində “Heydər Əliyev və Qarabağ” sərgisi ilə tanış olublar.

Ölkə əhəmiyyətli memarlıq abidələri siyahısında olan bu binada vaxtilə Ağa Qəhrəman Mirsiyab oğlunun Karvansarası yerləşib. Heydər Əliyev Fondu tərəfindən

2022-ci ildən aparılan bərpa işləri zamanı bina ilkin vəziyyətinə qaytarılıb. Yaradıcılıq Mərkəzi 2023-cü il mayın 10-da istifadəyə verilib.

Sərgidə Ulu Öndər Heydər Əliyevin Qarabağın sosial, iqtisadi, siyasi və mədəni inkişafında xidmətlərini əks etdirən nadir fotoşəkillər, sənədlər və videomateriallar nümayiş olunur. Burada, eyni zamanda, Ümummilli Liderin vaxtilə Qarabağa səfərlərinə, keçirdiyi müxtəlif görüş və tədbirlərə aid fotolar da yer alıb.

Qeyd edək ki, 1969-cu ildən Qarabağın və Şərqi

Liderlər Şuşada güllələnmiş heykəllərə baxıblar

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov Azərbaycanın tanınmış şəxsiyyətləri Natəvanın, Bülbülün və Üzeyir Hacıbəylinin işğal dövründə ermənilər tərəfindən güllələnmiş heykəllərinə baxıblar.

İşğal zamanı ermənilərin bu heykəlləri Ermənistanı aparaq əritmək istədikləri barədə Qurbanqulu Berdiməhəmmədova məlumat verilib. Ulu Öndər Heydər Əliyevin müdaxiləsi nəticəsində heykəllər Ermənistanı alınaq Azərbaycanla gətirilib və bir müddət Bakıda İncəsənət Muzeyinin həyətində saxlanılıb. Şuşa işğaldan azad olunduqdan sonra isə həmin heykəllər öz əvvəlki yerlərinə qaytarılıb.

Zəngəzurun tarixində böyük dönüş dövrü başladı. Dahi şəxsiyyət mürəkkəb tarixi şəraitdə belə bölgə həyatının bütün sahələrində geniş islahatlar aparmağa nail oldu. 1979-cu ildə Ağdam-Xankəndi dəmir yolunun is-

tismara verilməsi Qarabağın digər rayonlarımızla təsərrüfat və iqtisadi cəhətdən daha sıx birləşdirilməsi baxımından Ulu Öndərin strateji addımı olmaqla yanaşı, həm də böyük tarixi xidməti idi.

Şuşada Bülbülün ev muzeyində...

Prezident İlham Əliyev və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov iyulun 17-də Şuşada Bülbülün ev-muzeyində olublar.

Milli Məclisin deputatı Polad Bülbüloğlu qonağa görkəmli musiqçinin bu evdə anadan olduğu və uşaqlıq illərini burada keçirdiyi barədə məlumat verib. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin göstərişi ilə Şuşa Şəhər Xalq Deputatları Sovetinin İcraiyyə Komitəsinin 1982-ci ildə qəbul etdiyi qərarla Bülbülün doğulduğu və yaşadığı ev onun ev-muzeyinə çevrilib. 1982-1983-cü illərdə təmir olunan binada muzey ekspozisiyası qurulub və önündə inzibati bina inşa edilib. Ev-muzeyi 1992-ci ildə Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı erməni vandalizminə məruz qalaraq fəaliyyətini dayandırıb. Şuşanın azad olunmasından sonra digər tarixi-mədəni abidələrimiz kimi Bülbülün ev muzeyinin də bərpasına başlanılıb və 2021-ci ilin avqustunda bərpa işlərinin bitməsindən sonra muzeyin açılışı olub.

Ev-muzeyinin həyətində Bülbülün yeni büstü ucaldılıb. Şuşa şəhəri işğal altında olduğu dövrdə Bülbülün vandalizmə məruz qalmış büstü də erməni vəhşiliyini nümayiş etdirmək məqsədilə saxlanılıb.

Yuxarı Gövhər Ağa məscidini ziyarət...

İyulun 17-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov Şuşada Yuxarı Gövhər Ağa məscidini ziyarət ediblər.

Qurbanqulu Berdiməhəmmədovun diqqətinə çatdırıldı ki, vaxtilə işğal edilmiş bütün ərazilərimizdə olduğu kimi, Şuşada da tarixi abidələr, o cümlədən məscidlər dağıdılıb, təhqir edilib. Şəhərin 17 məscidindən 16-sı işğalçılar tərəfindən dağıdılmışdı. Şuşa işğaldan azad edildikdən sonra Azərbaycan Prezidentinin tapşırığı ilə dərhal məscidlərin bərpa edilməsi işinə başlanılıb. Erməni vandalizminə məruz qalan tarixi-dini abidələrdən biri də Yuxarı Gövhər Ağa məscidi olub. Heydər Əliyev Fondu tərəfindən burada həyata keçirilmiş bərpa işlərinə 2021-ci ilin sonlarından başlanılıb. 2023-cü il mayın 10-da isə Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və ailə üzvlərinin iştirakı ilə məscidin əsaslı yenidənqurma və bərpadan sonra açılışı olub.

Yuxarı Gövhər Ağa məscidi ölkə əhəmiyyətli tarixi-mədəniyyət abidələri siyahısındadır.

Mehmandarovların malikanə kompleksində...

pleksinin açılışında iştirak ediblər. Bərpa işlərindən sonra malikanə kompleksində muzey ekspozisiyası da qurulub. “Qarabağ zadəganının evi” mövzusunda ekspozisiya tərtib edilərkən XIX əsrin sonu-XX əsrin əvvəllərində Qarabağ zadəganının evinin interyeri, ziyalı şəxsin həyat tərzinin xüsusiyyətləri əsas götürülüb. Ekspozisiyanın tərtibatı zamanı 150-dən çox əntiq əşyadan istifadə edilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov Cıdır düzündə olublar. Burada Qarabağ atlarının təqdimatı keçirilib.

Prezident İlham Əliyev Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədova “Dostluq” adlı Qarabağ atını hədiyyə edib.

Azərbaycan-BƏƏ münasibətləri davamlı və dinamik inkişaf edir

Samir Nuriyev BƏƏ-nin Hesablama Qurumunun nümayəndə heyəti ilə görüşüb

İyulun 17-də Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının rəhbəri Samir Nuriyev Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin (BƏƏ) Hesablama Qurumunun sədri Humeyd Obeyd Abuşibsin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə Azərbaycan Respublikası və Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri arasında strateji tərəfdaşlıq xarakteri daşıyan münasibətlərin cari vəziyyətdən məmnunluq ifadə olunub. Bu xüsusda, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinə son səfərinin və hər iki ölkənin dövlət başçılarınun iştirakı ilə imzalanmış “Azərbay-

can Respublikası Hökuməti ilə Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri Hökuməti arasında Hərtərəfli İqtisadi Tərəfdaşlıq Sazişi”nin qarşılıqlı əlaqələrin daha da genişləndirilməsi üçün möhkəm zəmin yaratdığı xüsusilə vurğulanıb.

Son illər Azərbaycan Respublikası ilə Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri arasında iqtisadiyyat, nəqliyyat, enerji, mədəniyyət sahələrində və digər sahələrdə münasibətlərin davamlı və dinamik inkişaf etdiyi vurğulanıb. BƏƏ şirkətlərinin

Azərbaycanda alternativ və bərpaolunan enerji mənbələrində istifadə sahəsində bir sıra uğurlu layihələr icra etdiyi bildirilib.

Görüşdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə

azad olunmuş ərazilərdə həyata keçirilən genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işlərinin sürətlə davam etdiyi diqqətə çatdırılıb. Görülmüş işlərin nəticəsi olaraq artıq keçmiş məcburi köçkünlərin doğma yurdlarına qayıtmağa başladığını bildirilib.

Eyni zamanda, Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Azərbaycanda həyata keçirilən humanitar minatəmizləmə fəaliyyətinə göstərdiyi maliyyə dəstəyinə görə BƏƏ-yə təşəkkür ifadə edilib.

Həmçinin Azərbaycan Respublikasının Korupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Komissiyasının və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Hesablama Qurumunun fəaliyyəti, korupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində görülmüş işlər, institusional islahatlar, qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi, dövlət orqanlarının fəaliyyətində hesabatlılığın və məsuliyyətin artırılması istiqamətində görülən tədbirlər və həmin sahələrdə üzrə ikitərəfli və beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi imkanları müzakirə olunub.

Görüş zamanı qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında da fikir mübadiləsi aparılıb.

Ölkəmiz qlobal əməkdaşlığı, sülhü və təhlükəsizliyi, bərabər hüquqlu əlaqələri dəstəkləyir

yərlər ortaya çıxır. Siyasi gözləntilər daha çox növbəti mərhələdə geostратеji şəkil-lənməni özündə əxz edir - diqqət yetirəksə, yeni dünya nizamı adlanan mövhum mü-rəkkəb geosiyasi dalanlar üzərindən bey-nəlxalq münasibətlərə sirayət etməkdədir. Məhz belə bir siyasi mürekkebləyini içində Azərbaycan yaratdığı fərqli mənzərə sö-zün əsl mənasında seçilir...

global maraqları, dəyərləri qorumağı özündə ehtiva edən siyasət gündəm Azərbaycan ətrafında böyük bir dostluq masası formalaşdırır. Bu işə Azərbaycanla qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığa əsaslanan tərəfdaşlıq münasibətlərinin də coğrafi miqyasını genişləndirir - beynəlxalq münasibətlər sisteminin aparıcı dövlətləri Azərbaycan illərdi yürütdüyü düstür, beynəlxalq hüquqa söykənən və ədalətə əsaslanan siyasətini təqdir edir.

Azərbaycanın çıxılmaz hesab edilən global siyasi proseslərdəki rolu da olduqca vacib şort kimi qeyd olunmalıdır. Təsədüfi deyil ki, NATO ilə Rusiya arasında danışıqlar möhəz Bakıda reallaşdı. Təsədüfi deyildi ki, Suriya ilə İsrail arasında münasibətlərin normallaşması prosesinə də vacib vasitəlik edirik. Ölkəmiz digər münasibətlərin də müsbət və danışıqlar yolu ilə həllini dəstəkləyir və təşviq edir. Buna işe gücümüz, qətiyyətimiz çatır - dünya ölkələrinin etibarını bizi özümüzə bəzən bəzən rəallaşdırır.

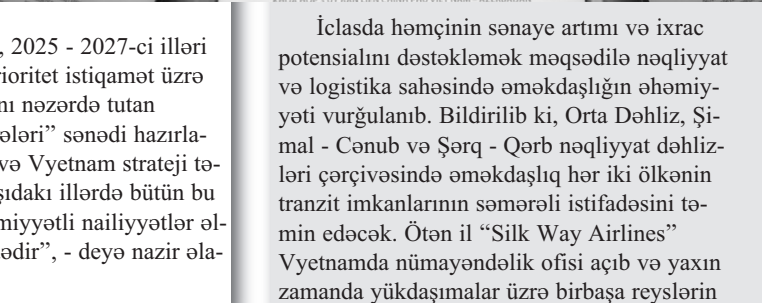
Sülhə, əməkdaşlığa hədəflənən siy

gion, istərsə də Türk dünyası ilə i
Cənubi Qafqazın beynəlxalq mün
addımlarını müsbət tendensiya y
təvədi inkişaf etmir, tam əksinə ə
şəkiləldi sürət qazanır. Transxəzər
Mərkəzi Asiya vahid geosiyasi m
qə, həm də Qərbə inteqrasiya imk
sını şortləndirməklə yanaşı, gələc
Azərbaycanın yaratdığı iqtisadi-si
fayətlənmir, artıq vahid mədəni-ita
qı, o cümlədən mədəni-humanitar
siyası arenasındakı fəal, danışmaz

kimi döyəröləndirib. Hökumətlərəsi Komissiyaya bu bəyanatın müddəalarını praktiki layihələrə çevirmək, ticarət-iqtisadi əməkdaşlığı fəallaşdırmaq və genişləndirmək, əmtəə dövriyyəsinə və qarşılıqlı sərmayələri artırmaq tapşırılıb. Bu məqsədlə əhatə edən, 1758 tədbirin icrası "Əməkdaşlıq sayəsində. Azərbaycan rəfədsə olaraq qarşılıqlı üzrə əhatə etmək əzmində edib.

ynayır. “Təsadüfi deyil
i, Azərbaycan Prezi-
enti İlham Əliyev bu
əfəri böyük siyasi əhə-
miyyətə malik hadisə,
birgə Bəyənətı isə ol-
uqca ciddi siyasi sənəd

Vyetnamın sənaye və ticarət naziri Ngu-
Honq Dien çıxışında iki ölkə arasında
əməkdaşlıq üçün böyük imkanlar olduğuna
ümidli diqqət çəkib. Bu xüsusda fikirlərini
şərh edən vyetnamlı nazir deyib: "Siyasi və
diplomatik əlaqələrimiz sabitdir, enerji sahə-
sində əməkdaşlığımız isə strateji xarakter da-

Azərbaycan bu gün özündə olduğu siyasi təşkilatlarda, iqtisadi birliklərdə fəallığı ilə daim seçilir. Son 20 ildir ki, Azərbaycan BMT TŞ-yə sədrlik, Qoşulmamış Hərəkətinə rəhbərlik kimi çətin və məsuliyyətli vəzifələrini özündən gələn rəsmi Bakı özünü ədalətə əsaslanan, beynəlxalq hüquqa söykən möqeyi ilə öz şöhrət qazanıb. Qlobal pandemiya dövründə davranışları, kolonializmdən əziyyət çəkən ölkələrə yardımları, qlobal iqlim dəyişikliyinə əziyyət çəkən dövlətlərin hüquqlarının müdafiəsi kimi mühüm fəaliyyətləri

yot spektrləri Azərbaycanın beynəlxalq ələmdəki yerini müəyyənləşdirir. Bu, Bakının əhəmiyyətini, əməkdaşlıq üçün tam etimad edilən dövlət kimi qəbul olduğunu göstərir. Müasir cərgisiz çoxtərəfliyyəli təbliğ edir - xüsusilə, ticarəti-qitəsadi münasibətlərin diversifikasiya edilməsi ölkələrarası əlaqələrə rəngarənglik qatır. Azərbaycanın bütün global mühit üçün alternativ enerji və nəqliyyat marşrutu kimi strateji əhəmiyyətinin artması faktoloji həldir - kənd təsəvvürü Qaz Dəhlizi, yaşıllıq enerji layihələri və Zəngəzur dəhlizi kimi təşəbbüslər bu kimi məqamlarda ön plana çəkilir. Paralel olaraq təhlükəsizlik amili yeni dövrün əsas komponentlərindən biri kimi çıxış edir. Azərbaycanın siyasi pragmatizmə əsaslanan mövqeyi və regional şüa təşəbbüsləri iştirakçı ölkələr tərəfindən bütün mənalarda təqdir edilir. Bu isə Azərbaycanın regionda sülh və inkişaf əsas mənbəyi olmasını daha da qətişdirir.

Pərviz SADAYOĞLU

və qarşılıqlı sərmayələrin daha da artırılması na töhfə verəcək. Enerji sahəsində əməkdaşlığa toxunularda bildirilib ki, “SOCAR Trading”-in Vyetnam bazarında aparıcı spot tədarüklərdən biri kimi fəaliyyəti, xam neftin tədarüki və Vyetnam neftinin beynəlxalq satışlarında iştirakı bu sahənin əsas istiqamətlərindəndir. Energetika Nazirliyi, SOCAR və müvafiq Vyetnam tərəfdaşları arasında imzalanmış anlaşma memorandumları, eləcə də “ROX Group” ilə bərpalanan enerji üzrə tərəfdaşlıq sənədi enerji əməkdaşlığının daha da gücləndirəcək.

bu istiqamətdə qarşılıqlı marağın bariz nümunəsidir. Gələn həftə Azərbaycanca təşkil olunaçaq "Vyetnam Günləri" mədəni əlaqələrin genişlənməsinə xidmət edəcək.

Hökumətlərarası Komissiyanın 3-cü iclasının yekunlarına dair Protokol imzalanıb və 2025-2027-ci illəri əhatə edən Fəaliyyət Planı qəbul edilib.

Mübariz ABDULLAYEV

Zəngəzur dəhlizi açılmalıdır və açılacaq!

Ermənistanda ABŞ-ın təklifi müzakirə olunur...

Bir neçə gün öncə baş tutmuş Əbu-Dabi görüşü bir sıra məsələlərə görə özündən əvvəlki-lərdən fərqlənir. Bu görüşün aparıcı mahiyyəti sülh prosesinin və iki ölkə arasında münasibətlərin normallaşması üçün zəruri olan bir sıra tədbirlərin müzakirəsi olmuşdu. Qeyd edək ki, Azərbaycan hər zaman sülh və anlaşmanın tə-

rəfdarı kimi çıxış edib: istər 2022-ci ildən başlan sülh təşəbbüsləri, istərsə də ondan öncə səsləndirilən Zəngəzur dəhlizi təşəbbüsləri məhz Bakının ideyası olub. İki ölkə arasında əbədi, dayanıqlı sülh və təhlükəsizlik üçün atılması addımların sırasında Zəngəzur dəhlizi məsələsi də xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

İrəvan “val”ı dəyişir - dəhlizin açılmasına razıdırlar...

Son vaxtlar münasibətlərin normallaşması ilə bağlı yanaşmalarda ölkəmizin irəli sürdüyü fikirləri təsdiqləyən tezislərlə çıxış edən Ermənistanın siyasi rəhbərliyi reallığı anlayır:

- Onlar dərk edirlər ki, sülh prosesi Ermənistanın müstəqilliyini və inkişafını təmin edəcək;
- İrəvan bölgənin ümumi inkişaf tempinə uyğunlaşacaq;
- Qlobal layihələrin keçdiyi kommunikasiyaya qoşulma imkanı əldə edəcək;
- Ən əsası isə, siyasi təsir altından çıxma imkanı qazanacaq.

Bu nöqteyi-nəzərdən, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın son açıqlamalarına diqqət yetirək, müəyyən məsələlərin yeni - redaktə olunmuş vəziyyətdə səslənməsinin şahidi ola-riq. Məsələn, erməni baş nazir Azərbaycandan Naxçıvana Sünikdən keçən yolun (Zəngəzur dəhlizi - red.) idarəsinin özəl şirkətə verilə biləcəyini istisna etməyib. O, mətbuat konfransında bildirib ki, idarəetmənin verilməsi məsələsində hazırda bir neçə oxşar hal var. “Məsələn, “Zvartnots” hava limanının idarəetməsi həvalə

edilib. Hesab etmirəm ki, burada Ermənistanın yurisdiksiyası və ya ərazi bütövlüyü hər hansı şəkildə pozulub”, - N.Paşinyan qeyd edib.

O bildirib ki, su təchizatı sisteminin idarə edilməsi, Ermənistanın dəmir yolları və s. ilə bağlı da vəziyyət belədir. Lakin sadalanan bütün hallarda bu infrastruktururlar Ermənistanın mülkiyyətindədir. Bundan əlavə, N.Paşinyan qeyd edib ki, Ermənistan öz ərazisindən yüklərin keçid rejiminin sadələşdirilməsinə hazırdır. “Məni təəccübləndirir ki, bəzi qüvvələr və ya insanlar Ermənistan ərazisindən dəmir yolu hərəkətinin yenidən başlamasını faciə kimi təqdim etməyə çalışırlar. Halbuki faciə ondadır ki, Ermənistan vasitəsilə tranzit dəmir yolu əlaqəsi yoxdur”, - Baş nazir vurğulayıb.

Paşinyan mətbuat konfransı zamanı bildirib ki, Sünikdəki (Zəngəzur dəhlizi - red.) yolun autorsinqində təkə ABŞ deyil, digər ölkələr də maraqlıdırlar: “Ermənistan üçün ABŞ və Aİ-nin marağı maraqlıdır. İndi ABŞ-nin təklifi müzakirə olunur. Biz bunda maraqlıyıq. Hələlik razılıq yoxdur, lakin ola bilər. Çin də maraqlıdır”, - o qeyd edib.

Ermənistanı nə gözləyir?

Göründüyü kimi, Ermənistanın siyasi rəhbərliyi artıq etiraf edir ki, dəhlizin açılması mütləqdir. Vurğulanmalıdır ki, Zəngəzur dəhlizi Azərbaycandan Azərbaycana rahat və maneəsiz yol olduğu qədər, Ermənistan üçün də mühüm iqtisadi platformadır.

Zəngəzur dəhlizinin reallaşması birinci növbədə mühüm geoqrafiya situasiya yaradacaq. Yeni iqtisadi nizamda Şərq-Qərb tranzitini birləşdirəcək dəhliz digər region ölkələri üçün də mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Çünki dəhlizin Şimal-Cənub xətti ilə perpendikulyar şəkildə kəsişməsi ikinci xətt üzərində olan dövlətlərin də maraq dairəsini buraya istiqamətləndirir. Başqa sözlə, Zəngəzur dəhlizi ət-raf dövlətlərin də iqtisadi maraqlarına cavab verən amil kimi çıxış edir. Paralel olaraq Ermənistan bu dəhlizin açılması ilə yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyacaq. Qeyd edək ki, Zəngəzur dəhlizinin açılması Ermənistan üçün həm siyasi, həm də iqtisadi dividendlər vəd edir. Belə ki, Zəngəzur dəhlizi Ermənistanın regional ticarət yollarına çıxışını bərpa etməyə və daha böyük iqtisadi məkana inteqrasiya etməyə imkan verəcək. Dəhliz vasitəsilə Ermənistan daha böyük xarici bazarlara çıxış imkanı qazanacaq. Paralel olaraq Türkiyə və Azərbaycanla əlaqələri normallaşacaq - bu da özlüyündə, Ermə-

nistan iqtisadiyyatına geniş imkanlar yaradacaq. Yeni logistika və infrastruktur imkanları sayəsində nəqliyyat, ticarət, enerji və xidmət sektorlarında inkişaf sürətlənəcək. Eyni zamanda, Ermənistanda xarici sərmayə artacaq - açıq sərhədlər və sülh mühiti Ermənistan iqtisadiyyatına inamı artıracaq. İqtisadi dalan mühiti aradan qalxacaq - Ermənistan üçün həm istehsal xərcləri azalacaq, həm də ixrac imkanları genişlənəcək. Qeyd edək ki, BMT-nin, Asiya İnkişaf Bankının və Dünya Bankının hesabatlarında da qeyd edilir ki, regionda iqtisadi kommunikasiyaların açılması Ermənistanın ÜDM-inin artmasına səbəb ola bilər. Bu isə ciddi bir inkişaf impulsudur.

Siyasi dividendlərə gəldikdə isə, Zəngəzur dəhlizinin açılması regionda sabitlik və əməkdaşlıq mühitinə töhfə verəcək. İrəvanın fərqli güc mərkəzləri arasında balanslı siyasət yürütmək imkanı yaranar - çünki dəhliz həm Avrasiya məkanına, həm də Avropaya çıxışı əhatə edir. Nəticə etibarilə, Zəngəzur dəhlizi sadəcə Azərbaycan və ya ümumən region üçün deyil, daha çox Ermənistan üçün strateji imkanlar yaradan layihədir. Ermənistanın bu fürsətdən istifadə etməsi regionda davamlı sülhün qurulması və Cənubi Qafqazın yeni inkişaf mərhələsinə keçidi üçün zəruridir. Dəhliz geopolitik bir barış layihəsi olmaqla yanaşı, həm də gəlir, inkişaf və inteqrasiya layihəsidir. Ermənistanın bu reallığı nə qədər tez dərk etməsi, bir o qədər çox dividend qazanması ilə nəticələnməkdir.

Zəngəzur dəhlizi açılacaq...

Eyni zamanda, Zəngəzur dəhlizinin açılması Azərbaycanla Naxçıvan arasında quru əlaqə formalaşdıracaq. İllərdir ki, blokadada qalmış Naxçıvanın Bakı ilə quru yolla əlaqəsinin yaranması bizim təbii tələbimiz və haqqımızdır. Azərbaycan global iqtisadi kontent yaratmaqla yanaşı, özünün ərazisinə maneəsiz gedib-gəlmək üçün yol əldə etməlidir. Prezident İlham Əliyev bu ilin əvvəlində televiziyalara müsahibəsində vurğulayıb ki, Zəngəzur dəhlizi açılmalıdır və açılacaqdır: “Onlar bunu nə qədər tez başa düşsələr, o qədər də yaxşıdır. Biz belə vəziyyətdə qala bilmərik. Biz Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi olan Naxçıvana niyə müxtəlif, başqa yollarla getməliyik? Bizim birbaşa əlaqə-miz olmalıdır və bu əlaqə Ermənistanın suverenliyini şübhə altına qoymur. Sadəcə olaraq, onlar 10 noyabr Bəyanatının müddəalarını yerinə yetirməlidirlər”.

P.İSMAYILOV

Aydın ziyalı və yaxud ictimai məzmunla mənalananmış ömür

Bu gün tanınmış jurnalist-politoloq, “Bakı - xəbər” qəzetinin baş redaktoru, Azərbaycan Mətbuat Şurası İdarə Heyətinin üzvü Aydın Quliyevin 65 yaşı tamam olur. Yubiley yaşıdır. Kifayət qədər uca zirvədir, uzun yoldur. Hər adama nəşib olmur belə uzun yolu keçmək. Cəmiyyətdə, onu əhatə edən insanlar, həmkarlar arasında həmişə barışığa can atan, hamını ortaq məxrəcə götürməyə səy göstərən və həmrəylik, dostluq, xoş münasibət yaratmağı bacaran Aydın Quliyev kimi bir insanı lütf göstərərək bu zirvəyə yüksəldən Uca Tanrımızdan razılığı-mızı ifadə edirik, yubliyəyə isə çıxdığı, keçdiyi yolu hələ bundan sonra ən azından 35 il, yəni 100-dək indiki şöv və enerji ilə davm etdirməsini arzulayı-riq. Yolun yarımçıq dayandırılması Aydın Quliyev tərəfindən onu tanıyanlara, geniş ictimaiyyətə və əlbəttə ki, birinci növbədə də mətbuatımıza xəyanət olardı.

İndi elə bir mərhələyə çatmış ki, mətbuatımızın Aydın Quliyev kimi peşəkar və təəssübkeş yazarlara, təşkilatçılara, fikir adamlarına böyük ehtiyacı var. Burada bir məqamı da xüsusi qeyd etmək istədik. Aydın Quliyevin 65 illik yubileyi milli mətbuatımızın 150 illiyi ilə üst-üstə düşür - arada cəmi dörd gün fərq var. Bunu, bəlkə də, təsadüf də saymaq olardı. Ancaq Aydın Quliyevin xoşbəxtliyidir ki, onun yubileyi ilə taleyini bağladığı, ömrünü həsr etdiyi sevimli peşəsinin bayramı eyni ərəfədə qeyd olunur.

Yubliyə üçün daha bir xoş məqam ondan ibarətdir ki, onun adı kimi, həyatının məqsədini, fəaliyyətinin məzmununu da elə “aydın” sözü ilə ifadə etmək daha doğru olardı. Bəli, onun barəsində düşündəndə, yazılarını, təhlillərini analiz edəndə məhz “aydın ziyalı” ifadəsini işlətmək yerinə düşür. Aydın Quliyevin ictimai-siyasi fəaliyyətinin ən qaynar, məhsuldar dövrü respublikamızın müstəqillik illərinə təsadüf edir. Azərbaycan ötən əsrin doxsanıncı illərinin əvvəllərindən möhtəşəm zəfərlərimizə-dək, yeni reallıqlar şəraitində qədəm qoyduğumuz indiki strateji mərhələyədək asan olmayan yol keçərək, daxildəki satqınlara, xarici düşmənlərə sarsıdıcı möğlubüyyət acısı yaşıdaraq özünün ümummilli hədəflərinə çatıb. Aydın Quliyev də hər zaman şəxsi məqsədlərdən uzaq olan fəaliyyəti ilə bu çətinliklərin dəf olunmasına öz payını verib. Onun barəsində “aydın ziyalı” ifadəsini işlətmək ona görə yerinə düşür ki, o keçdiyimiz təlatümlü proseslərdə heç vaxt vətəndaş-ziyalı mövqeyini ortaya qoymaq üçün bəzilər kimi, necə deyirlər, suların durulmasını gözləməyib, doğru bildiyi seçimi bəri-bərdən edib. Bu seçim isə bir qayda olaraq müstəqilliyimizin, dövlətçiliyimizin qorunması və möhkəmlənməsi, ərazi bütövlüyümüzün, suverenliyimizin

bərpa edilməsi ilə bağlı olub. Hazırda regionumuzda və dünyada müəkkəb proseslərin izlənilirdiyi hər kəsə böllidir. Ayrı-ayrı siyasi şərhçilər prosesləri dəyərləndirməyə çalışırlar. Ancaq həmin dəyərləndirmələrin böyük əksəriyyəti mücərrəd səciyyə daşıyır, ən əsası da müəllifin hansı məzhəbə qulluq etdiyi başa düşülmür. Aydın Quliyevin təhlilləri isə konkretliyi ilə fərqlənir, onların arasında müəllif məni dərhal görünür.

“90-cı illərin əvvəlində Naxçıvanda əldə silah könüllü müdafiə dəstəsində oldum. Erməni təcavüzkarlar Topxanəni məhv edəndə Naxçıvanda ilk ayağa qalxanların yanında idim. “Heydər Əliyevsiz müstəqil dövlət qurmaq çox müəkkəb olar” deyə ilk təşəbbüskarlarla bir sırada olmuşam. Bu çətin mərhələlərin hər birində mövqə tutmaqdan çox, mövqə göstərməyə çalışdım. Əslində, bunlar o qədər qaynar proseslər idi ki, onların içində şəxsi planda nələrisə düşünmək mümkün deyildi. Bu mənada, bizim nəslə daha çox bəxti gətirənlərdən saymaq olar. Bəxtli gətirənlərdən onlara görə ki, o qaynar proseslərin içində olduq. Şəxsi işlərlə məşğul olmağa fürsətimiz qalmadı. Çönüb arxaya baxanda ömrümü ictimai məzmunla mənalananmış görürəm”, - deyərək yubliyənin özü müsahibələrinin birində vurğulayıb.

Yubiley ərəfəsində mətbuatda Aydın Quliyev barəsində çoxsaylı yazılar dərc olunur. Sanki bütün redaksiyalar, yazarlar ordusu onu təbrik etmək yarışına çıxıb. İşıq üzü görən hər yazının səmimiyyətlə, içdən gələn istəklə qələmə alındığı hiss olunur. Hər müəllif onu tanıdığı, başa düşdüyü kimi təqdim edir və mətbuatımızdakı uca yerini yüksək dəyərləndirir. Aydın Quliyevin təltifləri azdır. Ancaq hesab edirik ki, mətbuat cəməsinin hörməti və dərin ehtiramı onun üçün ən böyük mükafatdır.

65 yaşa çatmaq insan üçün hesabət məqamıdır. Qiymətləndirməyə belədir ki, Aydın Quliyevin ömür hesabəti kifayət qədər dolğundur və xalqımız, ölkəmiz, dövlətimiz üçün çox faydalıdır. “Yeni Azərbaycan” qəzetinin kollektivi olaraq Aydın Quliyevə möhkəm cansağlığı, bol-bol yaradıcılıq uğurları, daha səmərəli ictimai məzmunlu fəaliyyət arzulayıırıq!

“Yeni Azərbaycan”

Yaxın Şərqdə yeni münaqişə...

Son günlər Suriya ilə İsrail arasında gərginlik artır. Buna səbəb Suriyanın yeni hakimiyyət qüvvələri ilə ölkənin cənubunda yaşayan druz icması arasında toq-

quşmaların baş verməsidir. Xatırladaq ki, Suriyanın cənubunda druzların kompakt yaşadığı Suveyda vilayətində bir neçə gün davam edən döyüşlərdən sonra yeni hö-

kumətin hərbi qüvvələri vilayətin mərkəzi olan Əs-Suveyda şəhərinə daxil olub. İyulun 15-də müdafiə naziri Məhrəf Əbu Qəsrə bəyan etmişdi ki, Suveydada vəziy-

yət nəzarət altına alınıb. Bundan sonra isə İsrail druzları müdafiə etmək üçün hücumlara başlayıb və Dəməşqin hərbi qüvvələrinə zərbələr endirir.

Druz problemi İsrail ilə Suriya arasında münasibətləri pozur

vəziyyətin nizamlanması söylərinə mane olduğunu vurğulayıb. Daha sonra o, ABŞ-ın Suriya üzrə xüsusi nümayəndəsi Tom Barakla

İsrail Suriyanın cənubunda status-kvonu saxlamaq niyyətindədir

İsrailin müdafiə naziri İsrail Kats iyulun 16-da bildirmişdi ki, Müdafiə Ordusu (IDF) Dəməşqin druzların çoxluq təşkil etdiyi Əs-Suveyda şəhərini tərk etməyəcəyi təqdirdə, Suriyanın hökumət qüvvələrinə zərbələr endirməyə davam edəcək: "Suriya hökuməti çoxluq təşkil edən druzların rahat buraxılması və öz qoşunlarını çıxarmalıdır. Biz bunu aydın şəkildə bildirdik və xəbərdarlıq etdik. İsrail Suriyadakı druzları yalnız qoymayacaq və Suriyanın demilitarizasiyası siyasətini həyata keçirəcək. Nə qədər ki, rejim qüvvələri bu ərazini tərk etməyib, İsrail Müdafiə Ordusu zərbələr endirməyə davam edəcək".

İsrail aviasiyası Əs-Suveyda ilə yanaşı, Suriyanın digər ərazilərində hərbi obyektləri hədəfə

Xatırladaq ki, druzlar vətəndaş müharibəsi dövründə Bəşər Əsəd hakimiyyətinə qarşı çıxmasalar da, faktiki olaraq icma qaydaları ilə idarə olunub və hökumətlə məsafəli davranıb. Bəşər Əsədin devrilməsindən sonra da druzlar yeni hakimiyyətə qarşı məsafəli davranıb və faktiki olaraq Dəməşqi qəbul etməyib. Bu ilin yazında yerli druz silahlıları ilə hökumət qüvvələri arasında qısamüddətli toqquşmalar baş verib. Ancaq beynəlxalq təşkilatların, yerli druz ağsaqqalların və Dəməşq rəsmiləri arasında danışıqlardan sonra uzlaşma əldə olunmuşdu.

Bəs druzlar kimdir? Druzlar şiə-ismaili icmasını təmsil edən ərəblərdir. Druz xalqı əsasən Yaxın Şərğin 3 ölkəsində - Suriya, Livan və İsraildə yaşayır. Ən böyük druz icması təxminən 700 min nəfər Suriyada, əsasən də Suveyda vilayətində yaşayır. 150 minə yaxın druz isə Livanda yaşayır. Ən kiçik druz icması isə İsraildə, əsasən də Colan təpələri bölgəsində yerləşir. Druzlarla yəhudi icması arasında yaxınlıq var və bu səbəbdən də druzlar İsrail

alıb. Suriya KİV-inin məlumatına görə, hədəflər arasında Dəməşq şəhəri, o cümlədən, Prezident Sarayı və Müdafiə Nazirliyi də var. Hərbi əməliyyatlar nəticəsində çoxlu sayda ölənlər və yaralananlar var.

İsrailin xarici işlər naziri Gideon Saar keçirdiyi brifinqdə deyib ki, İsrail Suriyanın cənubunda status-kvonu saxlamaq və onun sərhədlərində təhlükəsizliyi təmin etmək niyyətindədir.

O vurğulayıb ki, İsrailin Suriyada maraqlarının hər hansı formada pozulması cavabsız qala bilməz: "Bizim Suriyadakı maraqlarımız bəlli, məhdud və aydındır. İlk növbədə, Suriyanın cənubunda, sərhədimizə yaxın ərazidə status-kvonu saxlamaq və bu sahədə İsrailə qarşı təhdidlərin qarşısını almaq. İkincisi, güclü və davamlı əlaqəmiz olan druz icmasına zərərin qarşısını almaqdır".

Druz-Dəməşq probleminin səbəbi nədir?

cəmiyyətinə inteqrasiya olunub, İsrail ordusunda ayrıca elit Colani briqadası var ki, onlar druzlardan ibarətdir. Suriyada Bəşər Əsədin devrilməsindən sonra druzlarla İsrail arasında əlaqə daha da dərinləşib. Druz icması yeni islamçı Dəməşq hökumətinə qarşı İsrailin təmsilində özünə müdafiəçi axtarır, İsrail isə druzları Suriya və İsrail arasında bufer zona olaraq görür və bu səbəbdən də druz icmasına hərbi, siyasi və maliyyə dəstəyi verir.

Hazırda faktiki olaraq Suriya mərkəzi hökumətinə tabe olmayan iki bölgə var: şimal-şərqdə kürdlər, cənub-qərbdə isə druzlar. Suriyanın yeni hakimiyyəti üçün druz amili, xüsusən də İsrailə yeni danışıqlar fonunda ciddi maneəyə çevrilib. Hadisələr fonunda Livan druzlarının liderlərindən biri Vəlid Cunbulat İsrailin Dəməşqə son hücumlarını pisləyib, onu Suriyanın milli təhlükəsizliyinə açıq təcavüz adlandırıb. Suriyanın SANA agentliyinin məlumatına görə, Cunbulat Suriyanın mərkəzi dövlət institutlarının druzların sıx məskunlaşdığı Cəbələl-Arabda sabitliyin yaradılmasında rolunun vacibliyini vurğulayıb.

İyulun 16-da axşam saatlarında tərəflər arasında atəşkəsin əldə olunduğu bildirilsə də, bu razılaşma yalnız bir neçə saat davam edib. ABŞ Prezidenti Donald Trampın administrasiya-

Beynəlxalq ictimaiyyət narahatdır

sı isə İsrailə müraciət edərək Suriya hava hücumlarını dayandırmağa və gərginliyi azaltmaq üçün Dəməşq hökuməti ilə dialoqa başlamağa çağırıb.

Yaranmış vəziyyətdən Türkiyə də narahatdır. Xarici işlər naziri Hakan Fidan suriyalı həmkarı Əsəd əş-Şibani ilə telefon danışığında Suriyanın işlərinə kənardan müdaxiləyə qısa zamanda son qoymağın və ölkədə sabitliyin təmin edilməsinin vacibliyini bildirib. Fidan İsrailin Suriyanın cənubuna və Dəməşqə zərbələr endirməsindən narahatlığını ifadə edərək, bu cür hərəkətlərin regional təhlükəsizliyi təhdid etdiyini və

söhbətində də İsrailin hücumları ilə bağlı vəziyyəti müzakirə edib və onların dayandırılmasının vacibliyini qeyd edib.

BMT-nin Baş katibi Antonio Quterreş də İsrailin Suriya ərazisinə endirdiyi hava hücumlarını pisləyib, ölkənin suverenliyi və ərazi bütövlüyünün pozulmasına son qoymağa çağırıb. Bunu BMT rəhbərinin rəsmi nümayəndəsi Stefan Dujarrik deyib. Onun sözlərinə görə, Baş katib İsrailin Əs-Suveyda, Suriyanın paytaxtı Dəməşqə artan hava hücumlarını, həmçinin Colan təpələrində qüvvələrini yenidən yerləşdirilməsi barədə məlumatı pisləyir: "O, Suriyanın suverenliyi və ərazi bütövlüyünə qarşı bütün pozuntulara dərhal son qoymağa çağırır".

Əhməd əş-Şəraa müharibədən qorxmadığını bəyan edib

Suriya hökumətinə qarşı çıxan bəzi yerli druz liderlərini ehtiyatlı olmağa səsləyən Cunbulat problemlərin zor gücü ilə deyil, müzakirə masasında Suriyanın suverenliyi və ərazi bütövlüyü çərçivəsində həllinin zəruriliyini qeyd edib: "İsrail Suveydada druzları hiyməyə etmir. Baxmayaraq ki, bunu iddia edir. Əksinə, öz müdaxilələrini həyata keçirmək üçün bəzi yerli liderlərdən istifadə edir". Suveyda vilayətində baş verən son hadisələrə toxunan druz lideri böhranın həqiqi milli barışıq və razılıq əsasında işləhətlərin aparılmasında həll edilməli olduğunu ifadə edib.

Suriya keçid dövrünün Prezidenti Əhməd əş-Şəraa isə İsrailin hücumları fonunda ölkəsinin müha-

ribədən qorxmadığını və öz ləyaqəti uğrunda döyüşməyə hazır olduğunu bəyan edib. "Biz bütün həyatımız boyu çağırışlarla mübarizə aparırıq və xalqımızı müdafiə edirik. Ancaq biz suriyalıların maraqlarını xaos və dağıntıdan üstün tutduq. Suriya xalqı müharibədən qorxmır və əgər onun ləyaqətinə təhdid yaranarsa, mübarizə aparmğa hazırdır", deyə, əş-Şəraa vurğulayıb.

Bütövlükdə, Yaxın Şərqdə yeni bir münaqişənin alovlanması region xalqları üçün arzuolunmaz deyil. Ona görə də, beynəlxalq ictimaiyyət tərəflər arasında münaqişənin sonlandırılması üçün təşəbbüslərini gücləndirməlidir.

N.BAYRAMLI

İrəvan "yol xəritəsi"ni cızır, Moskva isə...

Paşinyanın etiraf və ismarıcları

Azərbaycan Cənubi Qafqazın tezliklə sülh və əməkdaşlıq məkanına çevrilməsinin tərəfdarıdır. Bu baxım-

dan, iyulun 10-da Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Əbu-Dabi şəhərində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə

Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyanın görüşü müəyyən perspektivlər vəd edir.

Baş nazir niyə təəssüf edir?

Sülhün əldə olunmasına Ermənistan indiyədək əngəl törətsə də, proseslər göstərir ki, artıq Paşinyan hakimiyyəti sülhdən başqa alternativin ermənilər üçün yalnız problemlər yaradacağını anlamağa başlayıb. İyulun 16-da baş nazir Nikol Paşinyanın keçirdiyi mətbuat konfransında söylədiyi fikirlər bunu deməyə əsas verir. Liderlərin Əbu-Dabi görüşünü müsbət qiymətləndirən Paşinyan Qarabağlı Azərbaycanın bir hissəsi kimi gec tanıdığına təəssüf edib. "Bəli, 2022-ci ildə mən Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və Qarabağın onun tərkibində olduğunu tanıdım. Bu qərar xeyli əvvəl qəbul edilməli idi",-deyən erməni baş nazirin sözlərinə görə, o, başa düşüb ki, Ermənistan qonşularının ərazi bütövlüyünü tanımadan öz ərazi bütövlüyünü tanıya bilməz, çünki onlar bir-biri ilə əlaqəlidir. Buna görə də 2022-ci il oktyabrın 6-da mən Ermənistanın Baş naziri kimi Ermənistanın ərazi bütövlüyünü tanıdım".

N.Paşinyan mətbuat konfransında ölkə ərazisində ikinci dövlətin mövcudluğuna icazə verməyəcəyini də bəyan edib. O, bu bəyanatı Qarabağdakı keçmiş separatçı rejimin "nümayəndəliyi"nin binasının müsadirəsi ilə bağlı Baş Prokurorluğun təşəbbüsü fonunda səsləndirib. "Mən açıq şəkildə dedim ki, Ermənistanda ikin-

ci dövlətin mövcudluğuna icazə verə bilmərəm. Bunu əvvəllər də demişdim və ümid edirəm ki, bu mesaj başa düşülməkdir. Bir, iki, üç... Dövlət tədbirlər görməlidir",- deyən baş nazirin sözlərinə görə, bu əmlak Ermənistanın mülkiyyətində olmalıdır.

Nikol Paşinyan etiraf edir ki, İrəvanın Ankara ilə barışmaqdan başqa alternativini yoxdur. "Əgər Ermənistan Türkiyə ilə barışığa getməsə, hansı alternativlər var?", - deyən baş nazir, həmçinin İrəvan-Ankara münasibətlərinin normalaşmasından narazı olan Ermənistan vətəndaşlarının nəyə ümid etdiklərini soruşub: "Onlar demək istəyirlər ki, Türkiyə kimi bir ölkə ilə müharibə yolu ilə getməliyəm? Siz ümumiyyətlə nə danışdığınızı başa düşürsünüz?". Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla görüşünə toxunan Paşinyan onda müsbət təəssüratların yarandığını qeyd edib. "Mən Türkiyəyə Ermənistan-Türkiyə gündəliyi ilə deyil, Ermənistan-Türkiyə münasibətlərinin gündəliyi ilə getdim. Bu, çox vacib bir nüansdır. Əlbəttə, dövlətə və səmimi, açıq söhbətə görə Türkiyə Prezidentinə təşəkkür etdim. Biz bütün

məsələləri müzakirə etdik: kommunikasiyaların açılması, münasibətlərin qurulması, müxtəlif sahələrdə mümkün əməkdaşlıq, tarixi Ani körpüsünün bərpası və digər məsələlər. Ümumi təəssüratların müsbətdir, bu görüş haqqında heç bir mənfi nüansı qeyd edə bilmərəm",- deyən baş nazir vurğulayıb.

Peskov: Onlara elə gəlir ki, çoxvektorlu siyasət yürüdürlər

Təbii ki, bütün bunlar Rusiya tərəfindən xoş qarşılanmır. Bunu Paşinyan da yaxşı başa düşsə də, rəsmi Moskvaya müqavimət göstərmək niyyətindədir. Baş nazirin mətbuat konfransında söylədiyi fikirlər də bunu deməyə əsas verir. Paşinyan deyib ki, Ermənistanla Rusiya arasındakı münasibətlər transformasiya mərhələsindədir. O, hesab

İrəvan həm AI, həm də ŞƏT üzvlüyünə can atır

Bütün bunların fonunda Ermənistan Avropa İttifaqına da can atır. Paşinyanın sözlərinə görə, ölkəsi Avropa İttifaqının üzvü olmaq istəyir. O deyib ki, görüşlər və müzakirələr zamanı Ermənistan və Avropa tərəfləri bunun asan bir proses olmadığını qeyd ediblər: "Birincisi, bütün AI

üzvləri buna razılıq verməlidir, ikincisi, ölkə AI standartlarına uyğun olmalıdır".

AI-yə can atan atan Ermənistan buna paralel olaraq Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatına (ŞƏT) da qoşulmaq üçün sərəfə göndərilib. Paşinyan hesab edir ki, bu yanaşma balanslaşdırılmış xarici siyasət gündəliyinə uyğundur.

edir ki, Rusiya ilə münasibətlər bundan sonra əvvəlki kimi olmayacaq: "Amma bu, o demək deyil ki, bizim münasibətlərimiz pis olmalıdır. Təbii ki, Rusiyanın bu və ya digər planlarına dair müəyyən siqnallar var. Açıqını desəm, mən bu cür söz-söhbətlərə və qiymətləndirmələrə inanmağa meyilli deyiləm, amma hər hansı problem yaranarsa, biz onları rusiyalı tərəfdaşlarımızla müzakirə edəcəyik, həll yollarını tapmağa çalışacağıq".

Ermənistanın Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına gəlmə, Paşinyan deyib ki, Ermənistanın KTMT-

dən çıxmaq ehtimalı bu təşkilatda iştirakını bərpa etməsindən daha yüksəkdir. Artıq Paşinyanın bu bəyanatına Kremləndən münasibət bildirilib. Belə ki, Rusiya prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskovun sözlərinə görə, Rusiya Ermənistanın müxtəlif istiqamətlərdə balans yaratmaq istəyini görür və onun Avropa İttifaqı (AI) ilə yaxınlaşmasını izləyir: "Amma eyni zamanda onlar (Ermənistan - red.) ŞƏT-də maraqlıdırlar. Yəni onlara elə gəlir ki, çoxvektorlu siyasət yürüdürlər". KTMT məsələsinə gəlmə, Peskov qeyd edib ki, bu, Ermənistanın suveren məsələsidir.

Bütün hallarda Ermənistan hakimiyyətinin mövqeyi Cənubi Qafqazda sülh və əməkdaşlıq istiqamətində olmalıdır. Digər variantlar isə bu ölkə üçün yaxşı heç nə vəd etmir.

Nardar BAYRAMLI

2 trilyon avro luq büdcə layihəsi

Avropa İttifaqı qarşidan gö-lən iqtisadi-sosial problemlərlə mübarizə, əlavə maliyyə xərclə-rinin öhdəsindən gəlmək və gə-ləcək böhranın qarşısını almaq üçün ciddi hazırlıq işlərinə baş-layır. Aİ-nin yaxın gələcək üçün büdcəsinin rekord həcmə çatdı-rılması gözlənilir. Artıq bu isti-qamətdə zəruri tədbirlərin gö-

rülməsinə başlanılıb. Belə ki, Avropa Komissiyası 2028-2034-cü illəri əhatə edəcək yeni çö-xillik maliyyə planı təqdim edib. Almanıyanın “Bild” qəzetinin məlumatında qeyd olunur ki, təklif olunan büdcənin ümumi həcmi 2 trilyon avro təşkil edir. Bu, hazırkı büdcə dövrünü təx-minən 700 milyard avro üstələ-

məklə Aİ-nin tarixində rekord hesab olunur. Yeni sənəd Aİ-nin 27 üzv dövlətinin rəhbərlərinin və nazirlərinin görüşlərində, o cümlədən Avropa Parlamentinin növbəti iclaslarında müzakirə olunacaq. Xüsusi əhəmiyyət kəsb edən bu məsələ ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparıla-caq.

Zərurət nədən irəli gəlir?

Qeyd edək ki, 2028-2034-cü il-lər üçün təklif olunan büdcədə ən böyük xərclər kateqoriyası Milli və Regional Tərəfdaşlıq Fonduna aid olacaq. Həmin fonda 865 milyard avronun ayrılması düşünülür. Gə-ləcəkdə ayrılacaq subsidiyalar məhz bu fond vasitəsilə yönəldiri-ləcək. Eyni zamanda müdafiə sahə-si kimi prioritet sahələrə kreditlərin ayrılması, üzv ölkələrin hərbi po-tensialının gücləndirilməsi və rəqə-bət qabiliyyətinin artırılması üçün 110 milyard avro dəyərində xüsusi fondun yaradılması da nəzərdə tu-tulub. Bununla yanaşı, pandemiya dövründə alınmış borclar üzrə 2028-ci ildən etibarən geri ödəniş-lərə başlanılacaq. Sözsüz ki, bu da büdcəyə əlavə təzyiqlər yaradır. Bu səbəbdən Avropa Komissiyası büdcə vəsaitlərinin səmərəli şəkil-də xərclənməsini təmin edəcək, həmçinin böhranlara daha çevik ca-vab verəcək mexanizmlər tərtib et-mək qərarına gəlib. Komissıyanın təqdim etdiyi sənəddə gələcək böhrana qarşı mübarizə üçün 400 milyard avro luq fondun əsasının qoyulması ilə bağlı müddəa da əks olunub.

Məsələ ilə bağlı politoloq Tural İsmayilov “Yeni Azərbaycan” qə-zetinə şərhində qeyd edib ki, Avro-pa İttifaqının 2028-2034-cü illər üçün təklif olunan 2 trilyon avro luq büdcəsi təşkilatın tarixi mərhələyə keçid niyyətini və qarşıda duran böyük geosiyasi, iqtisadi çağırışlara cavab axtarışını əks etdirir. Onun sözlərinə görə, bu büdcə layihəsi əvvəlkilərdən həm məbləğ, həm də məzmun baxımından fərqlənir.

“Bunun səbəbi ilk növbədə Av-ropa İttifaqının qarşısında dayanan global rəqəbat, Rusiya-Ukrayna müharibəsinin yaratdığı təhlükə, Avropa qitəsinin müdafiəsinin və iqtisadi dayanıqlılığın zəruriliyi ilə bağlıdır. Aİ xeyli müddətdir ki, enerji asılıqlığını azaltmaq və texno-loji müstəqilliyə nail olmaq üçün mühüm addımlar atır. Yeni büdcə-də iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə, rəqəmsal texnologiyalarda liderliyə iddia, müdafiə və kibertəhlükəsizlik sahələrinə xüsusi diqqət ayrılır. Sənaye modernizasiyası Avropada iş yerlərinin qorunması və global rəqəbatə davamlılıq baxımından strateji məqam kimi öndədir. Həm-çinin, 131 milyard avrodan çox və-

saitin məhz müdafiə və kosmik sə-nayə üçün ayrılması Aİ-nin təhlü-kəsizlik arxitekturasının yenilən-məsinə işarədir. Övvəllər Aİ-nin büdcəsində əsas ağırlıq kənd təsər-rüfatına və struktur fondlarına yö-nələrdi. İndi isə prioritet dəyişib, Aİ özünü həm texnologiya, həm də müdafiədə global oyunçu kimi möhkəmləndirməyə çalışır,” - deyə T.İsmayilov vurğulayıb ki, büdcə-nin təxminən 700 milyard avrosu iqlim və biomüxtəlifliyə, yaşıl ke-çidə, bərpa olunan enerjiyə ayrılıb: “Eyni zamanda, ciddi sosial və struktur dəyişikliklərin gözlənilmədiyi regionlarda böhranların qarşısını al-maq və sosial sabilliyi qorumaq üçün sosial fondlara da əhəmiyyətli məbləğlər ayrılıb. Hesab edirəm ki, Aİ ölkələri üçün fundamental çə-tinliklərdən biri fərqli prioritetlərin ümumi çərçivədə uzlaşdırılmasıdır. Şərqi Avropa ölkələri kənd təsər-rüfatına, inkişaf etmiş Qərbi ölkə-ləri isə texnologiya və iqlim layihə-lərinə daha çox maliyyə vəsaitinin ayrılmasını istəyirlər. Miqrasiya, sərhəd təhlükəsizliyi və yeni tex-noloji çağırışlar hər bir ölkəyə fərqli formada təsir edir və bu, büdcə-nin məntiqində daxili kompromis-ləri şərtləndirir”. Ekspert əlavə edib ki, Aİ-nin Çin və ABŞ kimi

iqtisadi nəhənglərlə tex-noloji və iqtisadi rəqəbat-də geridə qalmamaq üçün iri miqyaslı investisiyalara ehtiyacı var. “2 trilyon avro həcmi şərtləndirən səbəblərdən biri də məhz iqtisadi müstəqilliyi və dayanıqlığı təmin etmək məqsədi daşıyır. Büdcədə nəzərdə tutulmuş investi-siyalar Avropanın enerji təhlükəsizliyinin, müda-fiə qabiliyyətinin və qlo-bal rəqəbat mövqeyinin güclənməsi üçün mühüm baza yaratmağı qarşıya məqsəd qoyur”.

Yeni büdcə geniş konsensus tələb edir

“Rusiya ilə münasibətlər, Uk-rayna böhranı, eləcə də yeni tex-noloji düzənə uyğunlaşma fonun-da bu büdcə layihəsi Avropa İtti-faqlının transformasiya layihəsinə çevrilə bilər. Əgər bu layihə sü-rətlə və pragmatik şəkildə həyata keçirilərsə, gələcək onillikdə Av-ropanı daha dayanıqlı, güclü və rəqəbatqabiliyyətli gəlmək müm-kün olacaq. Bu baxımdan siyasi liderlik, ittifaq daxilində həmrəylik bu mərhələdə həlledici rol oy-nayacaq,” - deyə T.İsmayilov bil-dirib.

Məsələ ilə bağlı Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzi-nin siyasi eksperti Sultan Zahidov qəzetimizə şərhində bildirib ki, 2028-2034-cü illər üçün təq-dim olunan 2 trilyon avro luq büdcə layihəsi əvvəlki dövrlərin büdcə layihələrinə nisbətən qat-qat çoxdur.

“Belə bir büdcəni təmin et-mək üçün kifayət qədər resurs-lar lazımdır. Qeyd edim ki, hər il həm gömrük, həm də vergi sis-temindən Aİ-nin büdcəsinə mil-yardlarla avro dəyərində vəsait gəlir. İndi də büdcəyə əlavə və-saitlərin axını üçün yeni təkliflər irəli sürülür. Bu təkliflər arasın-da karbon emissiyalarının ticarə-tinin təşkilinə və iri biznes şir-

Layihə baş tutmaya da bilər

kətlərinin vergi yükünün artırıl-masına xüsusi önəm verilir. An-caq 2 trilyon avro luq büdcə layi-həsini təmin etmək üçün sadələ-diyim resurslar kifayət etmir, da-ha çox resursların meydana çıx-masına ehtiyac var. Belə bir hal-da Brüssel bütün üzv ölkələrdən daha çox vəsait tələb etmək məcburiyyətində olacaq. İstər-istəməz bəzi üzv dövlətlər Brüs-selin tələblərinə qarşı çıxacaq. Çünki hazırda Aİ-nin bir çox üzv dövlətləri öz milli büdcə-lərinin möhkəmlənməsinə və gə-ləcək böhrandan xilas olmasına güc sərf edirlər. Böyük ehtimal-

la, Brüssel Aİ daxi-lində çox güclü eti-rəzlə qarşılaşacaq. Bu ölkələrin ön sırasında elə Alma-nıyanın özü dayanacaq. Hazırkı Almanıya hökuməti bəyan edir ki, onların öz daxili iqtisadi-so-sial problemləri var və öz prob-lemlərinin həllinə maliyyə ayır-malıdırlar. Rəsmi Berlin iri şir-kətlərin vergi yükünün artırılma-sını da birmənalı qarşılamır. Bu baxımdan yeni büdcə layihəsi ətrafında çox ciddi müzakirələr aparılacaq və hesab etmirəm ki, Aİ-nin bütün üzv ölkələri bu məsələdə yekun razılaşmaya gə-ləcək”.

Yunis ABDULLAYEV

Dünyanı zəbt eləyən yumşaq güc

Fransua Moriakin “İlan yumağı” romanı haqqında

On doqquzuncu yüzilliyin Hüqo, Dik-kens, Dostoyevski, Tolstoy kimi mistik-idea-list (həm də ideoloji) yazıçılarının qoyduğu ənənənin iyirminci əsrin böyük qələm adam-ları arasında elə də çox ardıcılı meydana çı-xmadı. Görünür, bunun bir səbəbi də ötən əs-rdə nəhəng miqyaslı dağıdıcı müharibələrin, fəlakətli inqilabların, ictimai-siyasi katakliz-mlərin humanizmə, optimizmə yer qoyma-ması, dekadans, tənəzzül ovqatına rəvac ver-məsi olub. Bununla belə, əsrin qaranlıq du-manı arasından insanlığın üstünə mistik-ru-hani ədəbiyyat ulduzlarının da işığı sıızıb: Rabindranat Taqor, Moris Meterlink, Migel de Unamuno, Rayner Mariya Rilke, Tomas Mann, Mixail Bulqakov, Andrey Platonov, Boris Pasternak, Antuan de Sent-Ekzüperi, Çingiz Aytmatov, Kendzaburo Oe, Patrik Züskind, Paulo Koelyo, Orxan Pamuk bu ul-duzlardan yalnız bir neçəsinin adıdır. Fran-sua Moriak da dini-mistik düşüncənin parla-tığı belə ulduzlardan biridir.

Moriak 1885-ci ildə Bordo şəhərində kommersant ailəsində dünyaya göz açmışdı. Anası da tacir nəslindən idi. Gələcək yazıçı ailənin sonbeşiyi, üç qardaş bir bacının se-vimli balaca qardaş idi. Fransuanın iki yaşı olanda atası bu dünyadan köçünü sürmüşdü. Bundan sonra qəlbıqırqı, boynuburuq sonbe-şiyə döğmələrinin diqqəti bir az da artmışdı. Ancaq nə qədər diqqət göstərsələr də, əziz-ləri onu psixoloji travmalardan, mənəvi zə-dərlərdən qoruya bilməmişdilər. Yəqin elə bu səbəbdən ədəbi ələmə qədəmlərini də er-ken atmışdı, oxuduğu liseyin müəllimi, məş-hur yazıçı Andre Jidin qayını Marsel Druen onu yəznəsi qarışıq bir çox böyük ədibin ya-radıcılığıyla yaxından tanıy-mışdı.

Üstündən on beş il ötəndən sonra Fran-suanın sevimli nənəsi də fani dünyanı atıb getmişdi. Arvadın meyidi soyumamış törə-mələrinin sızdığı miras bölgüsünə girişməsi yeniyyətə yazıçını (Moriak ondan üç-dörd il qabaq, konkret desək, on üç yaşından artıq yazmağa başlamışdı) bərk sarsıtmışdı. Gənc yaşında gördüyü iyrəncliklər var-dövləti, qı-zılı-pulu onun gözündə Şeytanın silahına, İb-lisin obrazına çevirmişdi. Gerçəkdən də, Moriakin şeytanı silah-sursat, cəbbəxana, həbsxana, cürbəcür zor alətləri deyil, insanı dimdiyindən maddi dünyaya bağlayan pul-dur, qızıldır, sərvətdir; onun şər bahadırları tıranlar, cahangirilər, aristokratlar yox, ban-kiirlər, sələmçilər, növbədən burjuylardır. Yazıçının dini-mənəvi cihadının da hədəfi öldürücü yaraqlar, dağıdıcı ordular, zülümkar saraylar deyil, sarı iblisin sitayişinə duranlar-nın yapışqan ehtirası, sürüşkən nəfsi, alışqan tamahıdır. Onun müqəddəs savaşı müharibə, inqilab meydanlarında yox, bazar meydanın-da cövlan eləyir.

Moriak əqidəli xristian, qatı katolik idi. O, insanı Tanrı mərtəbəsinə qaldırmasını xristianlığın başlıca möcüzəsi sayırdı. Ancaq ona kilsə institutunun təmsilçisi kimi bax-maq olmaz, əksinə, Moriakin baxışları kato-lik kilsəsinin doqmatik müddəalarına, rəsmi doktrinasına uyğun gəlmirdi. Bu səbəbdən, fərqli fikrə dözümsüz qıscan ruhanilər onun yaradıcılığını yamanlayırdılar. Yazıçı özü za-rafata salıb deyirdi ki, katolik kilsəsi onu, de-mək olar, pornoqrafik romançı hesab eləyir. Əlbəttə, əgər yazıçı insanı Tanrı qatına kil-sədən icazəsiz ucaldırırsa, ona dərgahın yo-lunu gös-tərir-disə, keşişlərin onu yöcəyinə bel bağlamaq olmazdı. Moriak deyirdi ki, ro-mançı yalnız Allahı dərk elədiyi zaman özü-nü də tanıyır. Sufilərsə bu həqiqətə tapınır-dılar: kim özünü tanısa, Allahı da tanıyar. Gördüyümüz kimi, Moriakin məntiqində bu ilahi mexanizmə tərsinə işləyir.

1932-ci ildə işıq üzü görmüş “İlan yuma-ğı” əsəri roman-gündəlik, roman-məktub, roman-tövbə, yaxud da roman-etiraf janrında qələmə alınıb. Əsər iyirmi fəsilədən ibarətdir, sonda qəhrəmanın yarımcıq qalmış qeydləri-nə birini oğlunun, o birini nəvəsinin yazdığı iki məktub da əlavə olunub - bu məktublar təhkiyəçinin ölümündən sonra baş verənləri oxucuya anlatmaqla yanaşı onun xarakterinə, taleyinə, düşüncələrinə iki fərqli yanaşmanı da əks etdirir. On bir fəsilə ibarətəlməyi bi-rinci bölüm qəhrəmanın əhatə məktubu, müraciəti formasında (yəni lirik poeziya jan-rında), ikinci bölümsə onun mücərrəd ün-vanlı qeydləri şəklində (burada müraciətin ünvanı oxucudur) yazıya alınıb. Hər iki bö-lüm başdan-baş təhkiyəçinin yaxın-uzaq keçmişlə bağlı xatirələrinin, sərrast psixoloji müşahidələrinin, ətrafındakı mühitin mahiy-yyətini açan dəqiq təsvirlərinin, nəhayət, illər boyu sinəsdən yatıb qalmış etiraflarının qarışığından yığırlub. Müəllif bu tövbənəmə-də insan qəlbinin elə dərinliklərinə baş vu-rur, günahların anatomiyasını elə ustalıqla açıb göstərir ki, bu məharətinə görə onu pə-rəstləş elədiyi Dostoyevski ilə yanaşı qoyma-ğa təvəddü eləmirsən.

Altmış səkkiz yaşlı keçmiş advokat Ka-lez adlı qəsbədəki dəbdəbəli mülkündə ya-

vaş-yavaş, tələsmədən can verir. Ailəsi sə-birsizliklə onun axırını gözləyir. Uzun illər vəkil kimi ad çıxardıqından Lui təqribən qırx il ərzində böyük sərvət yiyəsi olub, üstəlik, ata-anasının tək övladı kimi valideyninin ölümündən sonra qalan mirası da mənimsə-yib. Bütün bunları biz həyatının yekun nitqi-ni söyləyən advokatın öz dilindən eşidirik. Atasını erkən itirən Lui övladından canını belə əsirgəməyən anası tək böyüdüb. Uşaqlıqda qəhrəman həm qapalı, həm də qürurlu, özünə vurğun bir oğlan olduğunu xatırlayır. Başqa yolla diqqət çəkə bilmədiyindən oxu-duğu məktəbdə həmişə birinciliyi əlində saxlamağa çalışıb. Anasından başqa heç kim-lə normal ünsiyyət qura bilməyib, bir dostu, yarı-yoldaşı olmayıb. Davranışıyla qəsdən xoşa gəlməməyə çalışıb ki, xarakterindəki xoşagəlməzlik, yapışmazlıq təbii bir hal kimi görünməsin, başqa sözlə, daim elə bir davra-nış sərgiləyib ki, guya başqaları onu xasiy-yetindəki, görkəmindəki, təbiətindəki naqis-liyə görə yox, əməllərinə görə bəyənmişlər.

İyirmi üç yaşı olanda varlı burjuv ailəsin-də böyümüş bir qız ona aşiq olur. Bu da ona bağlanır. Oğlan inana bilmir ki, hansısa qızın könlünü ovlaya bilər, ona özünü bəyəndirib qəlbini yerindən oynada bilər. Bu fakt onun özünə güvəncini, inamını artırır. Arvadına müraciətdə etiraf eləyir ki, qadın nə vaxtsa ona cəhənnəmdən qurtarıb. Toy ərəfəsində gəlinin valideynləri şərt qoyurlar: Luinin anası gənc ailəylə bir evdə yaşamayacaq. Zavallı qadın buna etiraz eləməyi ağılna da gətirmir, gözünün ağrı-qarası, yolunda canını odlara yaxdığı tək övladına xoşbəxtlik arzu-layb kənddəki evlərinə qəkilir, əvvəlkitək başını təsərrüfatla qatır. Fəqət ananın saf di-ləyinə baxmayaraq sevgi, mənəviyyət adlı ilahi qanun pozulub, cəza mexanizmi artıq işə düşüb - uzun sürməyən xoşbəxtliyin ardınca gənc ailənin bundan sonra az qala əlli il çəkəsi soyuq müharibə erası, böyük sükut dövrü başlanır. Qəhrəman bəxtəvər əşiqdən içində ürək yerinə ilan yumağı gözdən qə-zəbli qocaya çevrildiyi həyat yolunu addım-addım izləyir, etiraflarında nə özünə, nə ar-vadına, nə də doğma balalarına acıyır, nəyi varsa tökülür kağızın üstünə.

Yeni ər-arvad olduqarı çağlarda onlar axşam yatağa uzananda pıçıltyla danışmağı, günün təəssüratlarını, ya da xatirələrə bə-lüləməyi çox sevmişlər. Ürək-ürəyə verdik-ləri belə axşamların birində İza ona subay vaxtı sevimliyi Rudolf adlı bir oğlandan danışır. Rudolf onu almaq istəyirmiş, ancaq İza-nın iki qardaşının vərəmdən öldüyünü eşi-dəndə ailəsinin təzyiqiylə geri durub. Ondan sonra qızın valideynləri qorxuya düşüblər ki, bu məsələ camaat arasında yayılsa, daha İza-nın adını tutan olmayacaq. Qadın səmimi tərzdə dediklərinin ərinə necə təsir göstərdi-yini duymadan sözüənə ara vermirdi: mədə-sən Rudolf çox göyçək, yaraşıqlı, qızların dərdindən öldüyü laçın oğlanmış. Xəbəri də yoxdur ki, bu etirafın ərinin xoşbəxtliyinin üstündən xətt çəkəcək, onun ömrünü biryol-luq zəhərləyəcək: demək, o heç sevimləyib, demək, onun ailəsi yalan, fırıldaq üstündə qurulub, bu qızı ona sadəcə sıırıyblar. Arvadı özü də bilmədən onun ayaqları altında cə-hənnəm odu qalayır.

Fəqət nifrət tonqalı birdən-birə alovlan-mır, Luinin ayağının altında çatılmış ocaq əvvəl-əvvəl korun-korun tüstülənsə də, üstündən keçən hər əsim şər yelinin ardınca bir az da körüklənib közərir, bir az da od alır. Bir hadisədən sonra isə Lui arvadının onu əsla sevmədiyinə tam əmin olur.

Günlərin birində məşhur advokat Vilnav ailəsinin işi üzrə keçirilən məhkəmə iclasın-da vəkil qismində parlaq nitq söyləyir, bütün qəzetlər ondan yazır, şəkli ön səhifələrə çı-xarılır, küçə-bazarda ondan danışılır. Cinayət işinin mahiyyəti bundan ibarətdir ki, ana əri-nə qarşı oğlunun törətdiyi qəsdə öz üstünə götürür. Ana bu addımı təkə oğluna görə yox, həm də sevimli ərinin naminə atır, əri özü ondan xahiş eləyir ki, əziz oğlunun su-çunu boynuna götürsün, övladını bada ver-məsin. Qadının bu sevgisi, fədakarlığı Luinin qəlbini sırtıdır, onun vəkil ilhamını yerindən oynadıb, nasidsən qanad verir. Hamı ondan danışmaqdaykən öz evində advokatı parlaq qə-ləbə münasibətiylə təbrik eləyən, təbrik bir yana dursun, ondan nəso soruşan belə olmur, elə bil onun həyatında heç nə baş verməyib.

davamı növbəti sayımızda

F. Uğurlu

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955,
0552004544
“Azərmətbuatayımı” ASC - 0124411991,
0124404694
“Səma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100,
0504560835

“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Bakmətbuat” MMC - 0124314313
“Ziya LTD” MMC - 0124977696,
0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Çoxşaxəli və davamlı proses...

Vətəndaş cəmiyyətinin iştirakı zəruridir...

“Bakı Qeyri-Hökumət Təşkilatlarının Resurs və Təlim Mərkəzi” İctimai Birliyinin (BQRTM) sədri Rəuf Zeyni “Yeni Azərbaycan”a açıqlama-

sında bildirib ki, hüquqi dövlət quruculuğu yalnız qanunların qəbul olunması və dövlət qurumlarının fəaliyyətinin hüquqi əsaslara söykənməsi ilə

Güclü hüquqi dövlət istəyiriksə, güclü vətəndaş cəmiyyəti vacibdir!

Hüquqi dövlətin formalaşması prosesi həyatı tələbatdır. Bu anlayış yalnız dövlət çərçivəsində deyil, eyni zamanda bütün cəmiyyətə aiddir. Bir sözlə, güclü vətəndaş cəmiyyəti hüquqi dövlətin formalaşmasında müəyyən rola malikdir. Ölkəmiz də hüquqi dövlət quruculuğu və vətəndaş cəmiyyətinin inkişafı istiqamətində mühüm mərhələlərdən keçib. Qeyri-hökumət təşkilatları, media və digər vətəndaş təşəbbüsləri bu prosesə aktiv şəkildə cəlb olunub.

Ölkəmizdə Konstitusiyamızın qəbulu hüquqi dövlətin formalaşması prosesinin

bitmir: “Hüquqi dövlətin səmərəli şəkildə qurulması və işləməsi üçün vətəndaş cəmiyyətinin iştirakı zəruridir. Demokratik idarəetmənin əsas sütunlarından biri olan vətəndaş cəmiyyəti hüquqların qorunması, ictimai nəzarət, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi və hüquqi maarifləndirmə sahələrində mühüm rol oynayır”.

Vətəndaş cəmiyyəti dövlətlə vətəndaş arasında “körpü”dür

R.Zeyninin sözlərinə görə, başqa bir mühüm mexanizm isə ictimai şuralar ola bilər: “Hesab edirəm ki, vətəndaşların idarəetmədə iştirakını təmin edən bu alətin təsir imkanlarının artırılması üçün hüquqi və institusional mexanizmlər gücləndirilməlidir. İctimai dialoqun təşviqi də hüquqi dövlətin möhkəmləndirilməsinə vacib rol oynayır. Vətəndaş cəmiyyəti dövlətlə vətəndaş arasında “körpü” funksiyası daşıyır, sosial məsələlərin müzakirəsini təşviq edir. Xüsusilə ictimai dinləmələr və açıq müzakirələr bu prosesə töhfə verir.

Nəhayət, beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi və tətbiqi də vətəndaş cəmiyyətinin digər mühüm fəaliyyət sahəsidir. Azərbaycan QHT-ləri beynəlxalq əməkdaşlıq nəticəsində hüquqi dövlət quruculuğunda müasir yanaşmaları ölkəyə gətirə bilər. Və yaxud əksinə, Azərbaycanın bu sahədə uğurlu modelləri - “ASAN

mühüm tərkib hissəsi sayılır. Azərbaycan Konstitusiyası cəmiyyətin yeniləşməsi və inkişafının prinsip və parametrlərini göstərir, siyasi, iqtisadi sistemdə cəmiyyət dəyişikliklərindən keyfiyyət dəyişikliklərinə keçdi əks etdirir. Konstitusiya öz mahiyyətinə görə bütün dövlət mexanizminin funksiyası göstərməsi, hakimiyyətin və onun prinsipləri əsasında fəaliyyətidir. Konstitusiya prinsipləri eyni zamanda vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının təminatının və müdafiəsinin hüquqi əsasıdır.

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “Vətəndaş cəmiyyəti, hüquqi dövlət quruculuğu” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

xidmət”, “DOST” və digərlərinin beynəlxalq səviyyədə yayılmasına töken və rə bilər.

Beləliklə, hüquqi dövlətin qurulması yalnız dövlətin işi deyil, bu, eyni zamanda vətəndaş cəmiyyətinin aktiv iştirakı ilə mümkün olan çoxşaxəli və davamlı bir prosesdir. Bu baxımdan, biz güclü hüquqi dövlət istəyiriksə, bunun üçün güclü vətəndaş cəmiyyəti vacibdir. Başqa sözlə desək, vətəndaş cəmiyyətinin güclənməsi hüquqi dövlətin inkişafının əsas şərtidir”.

Səlim

Daha 43 ailə doğma yurduna qayıtdı...

İkinci Qarabağ müharibəsində qazanan qələbəmizdən sonra dövlətimizin

Kəngərliyə 7-ci köç!

qarşısında dayanan ön mühüm hədəflərdən biri işğaldan azad edilmiş ərazilərimizin bərpası və keçmiş məcburi köçkünlərin doğma yurdlarına qayıdışını təmin etməkdir. Döyüş meydanında düş-

məni diz çökdürən və kapitulyasiyaya məruz qoyan qalib Azərbaycan bərpa və quruculuq işlərini də qəməddə və yüksək səviyyədə həyata keçirmək əzmindədir. Ötən dövrdə reallaşdırılan

layihələr onu deməyə əsas verir ki, respublikamız işğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpası, soydaşlarımızın məskunlaşdırılması ilə bağlı qarşıya qoyulan vəzifələrin öhdəsindən layiqincə

gəlir. Dövlət siyasətimiz azad edilən ərazilərin müasir tələblərə uyğun qurulmasına, əzəli Qarabağ torpaqlarında insanların rahat, fəravan yaşamasına istiqamətlənib. Artıq keçmiş məcburi köçkünlərimizin doğma yurdlarından səsləri eşidilir. Təkcə Qarabağ regionuna 2026-cı ilə qədər 140 min insanın qayıtması nəzərdə tutulur.

Yeni dövrə qədəm qoyan Ağdam!

Qədim insanların yaşayış məskənlərindən olan Ağdam Qarabağ hadisələri başlayan burda cərəyan edən hadisələrin mərkəzi olub. İşğaldan əvvəl Ağdam rayonunda 143 min insan yaşayırdı və 54 tibb müəssisəsi, 79 mədəniyyət ocağı fəaliyyət göstərirdi. 1993-cü il iyul ayının 23-də Ağdamın işğal tarixini 20 noyabr 2020-ci il qələbə tarixi əvəzlədi. Dövlət başçısı Ağdamda Azərbaycanın üçrəngli bayrağını qaldırdı. Beləliklə, 27 ildən sonra işğaldan azad olunan Ağdamda dövlət bayrağımız dalğalandı.

Daha 176 nəfər...

may 2025-ci il, 4-cü köç 27 may 2025-ci il, 5-ci köç 18 may 2025-ci il, 6-cı köç isə 30 iyun 2025-ci il tarixlərində baş tutub.

Düən Kəngərliyə 7-ci köç karvanı yola salınıb. Bu mərhələdə Kəngərli kəndinə 43 ailə - 176 nəfər köçürülüb.

Doğma yurda qayıdan sakinlər hərtərəfli dövlət qayğısı ilə əhatə olunduqlarına görə Prezident İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya təşəkkür ediblər. Onlar, həmçinin torpaqlarımızı işğaldan azad

2544 nəfər üçün planlaşdırılıb

Ağdamın yeni həyat başladığı kəndlərdən biri Kəngərliyədir. Qeyd edək ki, Ağdamın mərkəzindən 6 kilometr məsafədə yerləşən bu kəndin təməlini 2022-ci il oktyabrın 4-də Prezident İlham Əliyev qoyub. Kəngərli kəndi

2544 nəfər üçün planlaşdırılıb. Layihələndirilən

edən rəşadətli Azərbaycan Ordusuna, qəhrəman əsgər və zabitlərimizə minnətdarlıqlarını bildirib, bu yolda canlarından keçən

şəhidlərimizə rəhmət diləyiblər. Qeyd edək ki, hazırda Qarabağda və

Şərqi Zəngəzurdə, oraya köçürülən keçmiş məcburi köçkünlərlə yanaşı, bu bölgədə aparılan layihələrin iştirakçıları, həmçinin ayrı-ayrı dövlət qurumlarının yerli bölmələrində xidməti vəzifələrini yerinə yetirən, yenidən fəaliyyətə başlamış səhiyyə, təhsil, mədəniyyət, turizm, sənaye, energetika müəssisələrində işləyən, ümumilikdə 50 mindən çox insan yaşayır.

Yeganə BAYRAMOVA

Azərbaycan boks millisi Avropa birinciliyini 13 medalla başa vurub

Serbiyanın Novi Pazar şəhərində yeniyetmə boksçular arasında keçirilən Avropa birinciliyi başa çatıb.

Boks Federasiyasından AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, yarışın son günündə Azərbaycan millisinin daha bir medalı rəsmiləşib.

+80 kiloqramda mübarizə aparan Səfər Məmmədov finalda rusiyalı Boqdan Smolkinlə döyüşüb. Görüş rəqibin 3:2 (26:30, 28*:28, 28*:28, 26:30, 29:27) hesabı ilə yekunlaşdığından boksçumuz gümüş me-

dalla kifayətlənib.

Bununla da, yığmamız Avropa birinciliyini 1 qızıl, 4 gümüş və 8 bürünc medalla başa vurub. Milli bu göstərici ilə komanda hesabında 3-cü yeri tutub.

Boksçularımızdan daha öncə Əminə Tağı (50 kiloqram) Avropa çempionu titulluna yiyələnib. Cəmilə Muradlı (52 kiloqram), Fidan Bakarova (63 kiloqram), Səma Abbasova (66 kiloqram) gümüş, Qardaş Rəhimov (46 kiloqram), Məhəmməd Rəsulov (50 kiloqram), Rəul Heydərlı (54 kiloqram), Şahin Aslanov (60 kiloqram), Haqverdi Həsənov (63 kiloqram), Aylin Nəzərova (46 kiloqram), Güler Hüseynova (48 kiloqram) və Zəhra Məmmədova (54 kiloqram) bürünc medal qazanıblar.

Ümumdünya Yay Universiadasının açılış mərasimi keçirilib

Almaniyanın Reyn-Rur regionunda təşkil olunan 32-ci Ümumdünya Yay Universiadasının (FISU) açılış mərasimi keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Duysburqdakı “Şauinsland-Rayzen-Arena”da reallaşan tədbir atəşfəşanlıqla başlayıb. Ardınca iştirakçı ölkələrin təmsil edən seçilmiş idmançıların doğma dillərində səsləndirilən dirdikləri idman şüarlarının yer aldığı videoçarx nümayiş etdirilib.

Şimali Reyn və Vestfaliya regionunun baş naziri Hendrik Vüst çıxış edərək idmançılara uğurlar arzulayıb.

Daha sonra iştirakçı ölkələrin paradi olub. Azərbaycan nümayəndə heyəti paradan altıncı keçib. Komandamızın bayraqdaqları bədii gimnast Ləman Əli-

muradova və taekvondoçu Eltac Qafarov olublar. Paraddan sonra dünyaya sülh me-

sajları verilib. Stadionun üzərində sülh rəmzi olan ağ göyərçin maketi dövrə vurub, havaya ürək formalı böyaz şarlar buraxılıb.

Ardınca FISU prezidenti Leonz Eder yarışın önəmindən bəhs edib, idmanın bütün insanları birləşdirən ən önəmli amillərdən biri olduğunu vurğulayıb.

Tədbir bədii hissə ilə davam edib. Açılış mərasiminə atəşfəşanlıqla yekun vurulub.

Qeyd edək ki, Berlin, Boxum, Essen, Duysburq, Mülhəym və Hagen şəhərlərinin ev sahibliyi etdiyi Universiadada Azərbaycan 12 idman növü üzrə 71 idmançı ilə təmsil olunur.

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası
Baş redaktor:
Alıqış HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com
mail@yeniazərbaycan.com
Ünvan: Bakı - AZ-1000. Üzviyyətli - 66

Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100
Lisenziya: N-B-317

Tiraj: 4336
Sifariş: 1486

“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələnilir və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilir.

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Məsul nəvbətçi:

Yeganə Bayramova